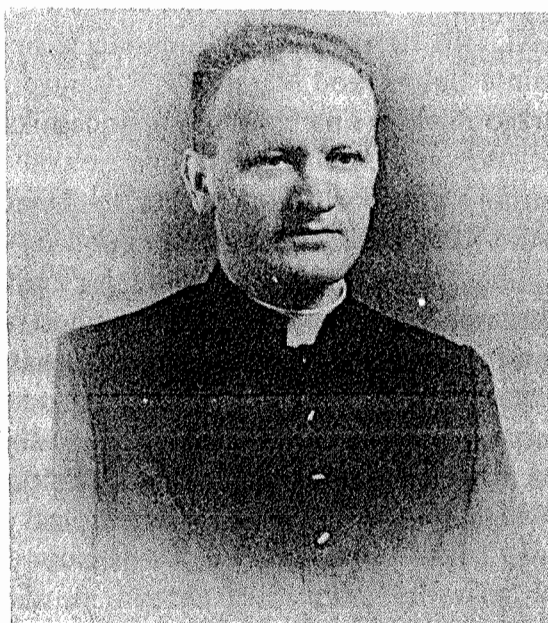

in memoriam

† PROF. DR. IVAN VITEZIĆ (1914–1985)

Dne 8. ožujka ove godine umro je u bolnici „Regina Apostolorum”, u Albanu kraj Rima, sveučilišni profesor i svećenik krčke biskupije dr. Ivan Vitezić, nakon gotovo šest godina teškoga bolovanja. Prema svojoj posljednjoj želji 21. ožujka pokopan je u svećeničkoj grobnici rodnoga Vrbnika. Njegovi bečki đaci kažu da je u školi često navodio poznate Preradovićeve stihove: „Domovino, majko sreće, k tebi opet sin se kreće!” Isti đaci nazrijevahu u toj činjenici tajno izraženu posljednju želju.

Prof. Vitezić se rodio 12. listopada 1914. u glagoljaškom Vrbniku, gdje je

pohađao staru osnovnu školu, a onda je već kao desetgodišnji dječak počeo slijediti svećeničko zvanje. Maturirao je na Franjevačkoj gimnaziji u Visokom, zatim se upisao na Bogoslovni fakultet u Ljubljani, gdje je 1937. godine završio osnovne bogoslovne nauke, a 29. lipnja iste godine njegov ga je biskup dr. Josip Srebrnić zaređio u svojoj stolnici za svećenika. Ljeti 1937. godine pop Ive (kako su ga redovito nazivali) nastupio je kao dušobrižnički radnik, najprije u Omišlju, a onda u Puntu na otoku Krku. Ali, pošto su Talijani u travnju 1941. godine zaposjeli Krk, on je, da izbjegne talijansku internaciju, prešao u Zagreb.

Polazeći u Zagreb, dr. Vitezić je sigurno u sebi nosio želju, odobrenu od svoga biskupa, da se posveti dubljemu studiju slavistike i povijesti Hrvata, napose povijesti Crkve u Hrvata. Još za vrijeme rata (1944) prešao je iz Zagreba u Prag, gdje se htio koristiti prijateljstvom i znanjem poznatog slavista prof. Josipa Vajsa. Nakon rata se zadržao u Pragu, dok ga nije bio prisiljen napustiti, da preko opustošene Bavarske 1949. godine stigne u Rim.

Ovdje, u Rimu, dr. Vitezić na dvama sveučilištima nastavlja svoj omiljeni studij. Upisao se odmah na Fakultet za crkvenu povijest Papinskog sveučilišta Gregorijane i na Filo-

zofsko-jezični fakultet Rimskog državnog sveučilišta. Godine 1955, u svojoj 41. godini uspješno je doktorirao na Gregorijani opsežnom radnjom o prvoj apostolskoj vizitaciji poslije Tridentskog sabora u Mletačkoj Dalmaciji 1579. Odmah je objavio i dio svoje disertacije pod naslovom: *La prima visita apostolica postridentina in Dalmazia (1579)*, Rim 1957, str. XVI + 52. Bilo je to u sretan čas, jer je gotovo istodobno dobio ponudu i poziv, da preuzme docenturu na Institutu za slavistiku Sveučilišta u Beču, gdje je doista u jeseni iste godine počeo predavati. Nastavio je do jeseni 1979. godine, kada je zbog bolesti zatražio umirovljenje. U Beču je djelovao i dušobrižnički, bilo na župi sv. Gertrude, gdje je boravio, bilo, povremeno, među Hrvatima Beča i okolice. Često je polazio među Gradišćanske Hrvate, gdje je aktivno sudjelovao na raznim jezičnoslaviističkim tečajevima i gdje ima mnogo učenika i prijatelja. Surađivao je i u našem iseljeničkom tisku pučke naravi.

Znanstveni rad prof. Vitezića počeo je zapravo s njegovom doktorskom radnjom na rimskoj Gregorijani. Iako već objavljeni dio radnje ima svoju vrijednost i nije ostao nezapažen u našoj historiografiji, moramo dodati da je radnja pisana hrvatski, pa će do skora, po pokojnikovoj volji, izići u cjelini i na izvornom materinjem jeziku. Autor je istraživao mnoge rukopisne izvore, a u prvom redu izvorne „spise” spomenute vizitacije, što se čuvaju u Tajnom vatikanskom arhivu.

Dr. Vitezić je pedesetih godina našega stoljeća surađivao u talijanskoj katoličkoj enciklopediji (*Enciclopedia Cattolica Italiana*), dok je kasnije, šezdesetih godina, surađivao u njemačkoj katoličkoj enciklopediji (*Lexikon für Theologie und Kirche*). Radilo se o kraćim doprinosima iz naše građanske i crkvene povijesti.

Puno vremena i truda uložio je pop Ive Vitezić u proučavanju novije prošlosti Hrvatskoga papinskog zavoda sv. Jeronima u Rimu, osobito njegova „pitanja” u prvim desetljećima našega stoljeća. Iako taj rad nije potpuno dovršen, on će ipak biti posmrtno objavljen. Vrlo je izvoran, pisan na temelju arhivske građe iz Rima i Beča.

U gotovo trideset godina svoga znanstvenog rada u Beču dr. Vitezić je objavio više članaka i studija. Od ovih posljednjih neke se ističu i po veličini i po kakvoći obradbe. Mislimo napose na one u *Radovima Hrvatskoga povijesnog instituta* u Rimu. Svi se pak njegovi radovi i članci ističu sigurnošću u podacima i obiljem u bibliografiji. Zadnja veća znanstvena radnja izišla je ovoga proljeća u Beču, a govori o Crkvi među Hrvatima pri kraju Austro-Ugarske monarhije (1848–1918).

Uz nabrojene rasprave evo i najzanimljivijih članaka dr. Vitezića:

- 1) *Prof. Filip Lukas. Njegovo djelo i značenje u životu hrvatskog naroda*, Hrvatska revija, 8(1958) 120–128.
- 2) *Die katholischen Slawen zwischen Ost und West im Lichte der Ideen und der Tätigkeit des Bischofs Strossmayer*, Josef Georg Strossmayer..., Salzburg 1962, str. 25–36.
- 3) *Krasna hrvatska svećenička ličnost. Uz 75-godišnjicu smrti don Mihovila Pavlinovića (1831–1887)*, Novi život, 1(1962) 74–79.
- 4) *Tridentski koncil i novovjekni katolicizam*, ondje 2(1963) 234–241.

- 5) *Beč i Vatikan u borbi za nadbiskupa u Zagrebu*, Hrvatska revija, 13 (1963) 203–221.
- 6) *Mažuranićev duh i djelo*, Novi život, 3 (1964) 179–186.
- 7) *Počeci organizacije Katoličke crkve u modernoj Srbiji i talijanski barnabita Cesare Tondini (1883–1885)*, Radovi Hrvatskoga povijesnog instituta, 1–2 (1965) 275–308.
- 8) *+ Nadbiskup Srebrnić*, Novi život, 5 (1966) 163–168 (nekrolog).
- 9) *Jugoslavenska akademija i hrvatski narod*, ondje 6 (1967) 64–74.
- 10) *Msgr. Mate Polonijo, prepozit stolnoga kaptola u Krku*, ondje, 237–238 (nekrolog).
- 11) *Razmatrajući o hrvatskoj povijesti*, ondje 7 (1968) 98–106 (u vezi s istoimenom knjigom dr. I. Mužića).
- 12) *Austro-ugarska diplomacija i hrvatski Zavod sv. Jeronima u Rimu*, Radovi Hrvatskoga povijesnog instituta, 3–4 (1971), 293–327.
- 13) *Ignac Horvat i Gradišćanski Hrvati*, Hrvatska revija, 23 (1973) 504–511.
- 14) *Andrić i Krleža. Za obrazloženije sudove o njihovu identitetu*, ondje 25 (1975) 351–366.
- 15) *Mahnić i njegovo djelo. Kako je Mahnić postao krčkim biskupom. – Njegove ideje i njegovo značenje u novijem hrvatskom katolicizmu*, ondje, 568–583.
- 16) *Die römisch-katholische Kirche bei den Kroaten, Die Habsburgermonarchie 1848–1918*, sv. IV, Die Konfessionen, Wien 1985, str. 332–398.

A. J. MATANIĆ